DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
16. juni 1994 *

I sag C-35/93,

angående en anmodning, som Finanzgericht Baden-Württemberg (Forbundsrepublikken Tyskland) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Develop Dr. Eisbein GmbH & Co.

mod

Hauptzollamt Stuttgart-West,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af den almindelige tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum, vedrørende nomenklaturen i den fælles toldtarif, som er anført i 1. del, afsnit I, punkt A, i bilaget til Rådets forordning (EØF) nr. 950/68 af 28. juni 1968 om den fælles toldtarif (EFT 1968 I, s. 265), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1/72 af 20. december 1971 (JO 1972 L 1, s. 1),

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. C. Moitinho de Almeida (refererende dommer), og dommerne D. A. O. Edward, R. Joliet, G. C. Rodríguez Iglesias og M. Zuleeg,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: C. Gulmann
justitssekretær: J.-G. Giraud,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— sagsøgeren i hovedsagen, Develop Dr. Eisbein GmbH & Co., ved advokat Hans-Jörg Niemeyer, Bruxelles

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Francisco Fialho, Kommissionens Juridiske Tjeneste, bistået af Claus-Michael Happe, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, bistået af advokat Hans-Jürgen Rabe, Hamburg,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at sagsøgeren i hovedsagen og Kommissionen har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 25. november 1993,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 16. december 1993,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 12. januar 1993, indgået til Domstolen den 5. februar s.å., har Finanzgericht Baden-Württemberg i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af den almindelige tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum, vedrørende nomenklaturen i den fælles

toldtarif, som er anført i 1. del, afsnit I, punkt A, i bilaget til Rådets forordning (EØF) nr. 950/68 af 28. juni 1968 om den fælles toldtarif (EFT 1968 I, s. 265), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1/72 af 20. december 1971 [JO 1972 L 1, s. 1; herefter benævnt »tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum«].

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag anlagt af selskabet Develop Dr. Eisbein (herefter benævnt »Develop Eisbein«) mod Hauptzollamt Stuttgart-West (herefter benævnt »Hauptzollamt«) vedrørende tariferingen af komplette fotokopieringsmaskiner med optisk system med modelbetegnelse EP 50, henholdsvis D 200, og EP 410 Z, henholdsvis D 500, som selskabet indførte fra Japan i perioden 1. november 1985 — 30. april 1987. Fotokopieringsmaskinerne blev leveret som byggesæt omfattende ca. 200 enkeltdele.

3 I overensstemmelse med Develop Eisbein's toldangivelse tariferede toldvæsenet først disse enkeltdele af fotokopieringsmaskiner under pos. 9010 A (Fotokopieringsapparater med optisk system) i den fælles toldtarif (herefter benævnt »FTT«) — Nimexe kode 9010 28 (Dele og tilbehør) og ekspederede dem til fri omsætning som dele til fotokopieringsmaskiner.

4 Efter et kontrolbesøg hos Develop Eisbein fastslog toldvæsenet imidlertid, at de indførte varer i henhold til tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum, skulle tariferes som fotokopieringsmaskiner i ikke samlet stand, jf. pos. 9010 A i FTT — Nimexe kode 9010 22 (Apparater), for hvilke der skulle have været opkrævet antidumpingtold i henhold til Kommissionens forordning (EØF) nr. 2640/86 af 21. august 1986 om indførelse af en midlertidig antidumpingtold på importen af bestemte fotokopieringsmaskiner med oprindelse i Japan (EFT L 239, s. 5) samt Rådets forordning (EØF) nr. 535/87 af 23. februar 1987 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af PPC-fotokopieringsmaskiner med oprindelse i Japan (EFT L 54, s. 12).

5 Ved ændringsafgørelse af 8. juni 1989 fremsatte Hauptzollamt over for Develop Eisbein krav om efterbetaling af antidumpingtold på i alt 3 112 836,97 DM.

6 Efter at Develop Eisbein forgæves havde indgivet administrativ klage over Hauptzollamt's afgørelse, anlagde selskabet sag ved Finanzgericht Baden-Württemberg, hvorunder det gjorde gældende, at de indførte dele (byggesættene) ikke kan anses for færdige fotokopieringsmaskiner i henhold til tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum. Selskabet henviste herved til punkt VI vedrørende denne almindelige tariferingsbestemmelse i Toldsamarbejdsrådets forklarende bemærkninger (i 1972-udgaven, hvilket svarer til punkt VII i de forklarende bemærkninger til det harmoniserede systems nomenklatur fra 1986, i det følgende benævnt »forklarende bemærkninger«). I henhold til denne bestemmelse forstås ved »varer i adskilt eller ikke samlet stand« »varer, hvis forskellige bestanddele skal samles ved hjælp af simple samleanordninger (skruer, bolte og møtrikker etc.) eller f.eks. ved nitning eller svejsning, forudsat at samlingen kun kræver enkle arbejdsfunktioner«. Develop Eisbein gjorde gældende, at samlingen af fotokopieringsmaskinerne ikke kan anses for en enkel arbejdsfunktion som omhandlet i de forklarende bemærkninger, nemlig en arbejdsfunktion, hvorved en næsten afsluttet fremstillingsproces færdiggøres ved simple bevægelser. Selskabet beskæftiger hertil højtuddannet og specialiseret personale i teknisk avancerede, moderne produktionsanlæg under anvendelse af specialværktøj og helt speciel knowhow og efter hver arbejdsgang i samleprocessen foretages justeringer og målinger, som udføres af mekanikere eller elektronikmekanikere og ingeniører.

7 Domstolen kom til et tilsvarende resultat i dommen af 13. december 1989 (sag C-26/88, Brother International, Sml. s. 4253), hvori den definerede enkle samleprocesser som processer, der hverken kræver særlig uddannet personale til at udføre de pågældende arbejder, specialværktøj eller fabrikker udstyret med særlig henblik på samlingen (præmis 17).

8 Heroverfor anførte Hauptzollamt, at samlingen af byggesættene til fotokopieringsmaskiner er en enkel arbejdsfunktion efter punkt VI i de forklarende bemærkninger, og at anvendelsen af ordet svejsning på ingen måde udelukker, at den udføres af højtuddannet og specialiseret personale under anvendelse af avanceret teknik. Et sådant personale medvirker i øvrigt kun ved justeringen og målingen af fotokopieringsmaskinerne og ikke ved selve samlingen heraf. Ifølge Hauptzollamt overskrides grænserne for »enkle arbejdsfunktioner« kun, såfremt selve produktionsfasen omfatter formforandrende arbejdsprocesser. Endelig kan ovennævnte dom i Brother-sagen ikke påberåbes i det foreliggende tilfælde, da den vedrører fortolkningen af bestemmelser om varers oprindelse, hvis formål er vidt forskelligt fra FTT's formål.

9 Efter at have overværet samlingen i Develop Eisbein's samlehal af en fotokopieringsmaskine af model EP 3170, som har afløst de i hovedsagen omhandlede maskiner, og ladet udfærdige en sagkyndig erklæring vedrørende samlingen af fotokopieringsmaskinen har Finanzgericht Baden-Württemberg udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) a) Skal andet punktum i den almindelige tariferingsbestemmelse 2 a) fortolkes således, at der foreligger en vare i adskilt henholdsvis ikke samlet stand, såfremt samlingen af dens enkelte dele ikke kræver anvendelse af en kompliceret samlemetode, eller

b) er det afgørende alene, om de enkeltdele, som skal samles, be-eller forarbejdes inden samlingen, eller

c) indebærer netop det store antal enkeltdele, at enkeltdelene ikke udgør varer i ikke samlet stand?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende: Skal andet punktum i den almindelige tariferingsbestemmelse 2 a) da fortolkes således, at der foreligger en vare i ikkesamlet stand, såfremt samlingen af enkeltdelene hverken kræver særlig uddannet personale til at udføre de pågældende arbejder, specialværktøj eller fabrikker udstyret med særlig henblik på samlingen, jf. præmis 17 i Domstolens dom af 13. december 1989 (sag C-26/88, Sml. s. 4253, navnlig s. 4279)?

3) Såfremt spørgsmål 1, litra a), besvares bekræftende, kan de i spørgsmål 2 nævnte kriterier da anvendes supplerende?«

Første spørgsmål

10 Med det første spørgsmål ønsker den nationale ret afgjort, hvilke kriterier der skal opfyldes, for at det kan antages, at en vare foreligger i adskilt eller ikke samlet stand efter tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum. Retten spørger for det første, om det er tilfældet, når samlingen af enkeltdelene som anført i punkt VI i de forklarende bemærkninger ikke kræver anvendelse af en kompliceret samlemetode, og dernæst om den forudgående forarbejdning eller bearbejdning af enkeltdelene og det store antal enkeltdele udelukker, at der foreligger en vare i ikke samlet stand.

11 Den nationale ret har bemærket, at det følger af punkt VI i de forklarende bemærkninger, at samlingen anses for enkel, såfremt de hertil anvendte metoder eller midler er simple. Retten tager dog ikke helt afstand fra den opfattelse, at tari-

feringsbestemmelse 2 a), andet punktum, ikke udelukker anvendelsen af komplicerede samlemetoder, hvilken opfattelse støttes på den antagelse, at samlearbejder er »enkle arbejdsfunktioner«, så længe der ikke kræves supplerende forarbejdning af enkeltdelene. Ifølge den nationale ret kan sådanne forarbejdninger dog være af meget simpel art, og de bør i så fald ikke kunne udelukke, at der foreligger samling efter punkt VI i de forklarende bemærkninger. Retten har endelig rejst spørgsmålet, om det store antal enkeltdele har betydning for antagelsen af, der der foreligger samling.

12 Kommissionen har anført, at tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum, efter sin ordlyd er klar, og at reglen skal anvendes, når alle en vares enkeltdele samtidig frembydes for toldmyndighederne. Ifølge Kommissionen er formålet med punkt VI i de forklarende bemærkninger at præcisere, at den almindelige tariferingsbestemmelse finder anvendelse, når de forskellige enkeltdele forud for samlingen underkastes ubetydelige ændringer af deres substans, som følge af anvendelsen af simple teknikker. Når enkeltdelene derimod skal underkastes en omfattende forarbejdning inden samlingen, kan tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum, ikke anvendes, da varen uden en sådan forarbejdning fremtræder som ufærdig og således ikke opfylder de fastsatte væsentlige kriterier. Når henses til bestemmelsens formål, udelukker sådanne væsentlige ændringer, der i de enkelte tilfælde følger af den teknik, der skal anvendes ved samlingen for at opnå færdige varer eller varer, der betragtes som sådanne, dog ikke, at tariferingsbestemmelse 2 a) finder anvendelse. Kommissionen har yderligere anført, at begrebet varer i adskilt eller ikke samlet stand ikke indebærer nogen angivelse af, hvor mange enkeltdele der skal samles, og at dette antal derfor ikke kan anvendes som kriterium.

13 Ifølge Develop Eisbein skal der for det første anlægges en ordlydsfortolkning af tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum. Under henvisning til begrebet varer, der foreligger i adskilt eller ikke samlet stand, og til begrebet samling som defineret af Domstolen i dommen af 30. september 1982 (sag 295/81, IFF, Sml. s. 3239, navnlig s. 3248) har selskabet dog tilføjet, at det snarere er ud fra fremstillingsprocessen, at det skal afgøres, om enkeltdelene skal betragtes som færdige eller kom-

plette varer i tariferingsmæssig henseende. Develop Eisbein har anført, at der under disse omstændigheder i det væsentlige skal tages hensyn til de forklarende bemærkninger vedrørende den pågældende regel.

14 Develop Eisbein har herefter anført, at tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum, er en undtagelsesbestemmelse, da den regulerer det særlige tilfælde, hvor delene undtagelsesvis tariferes som komplette varer, og at bestemmelsen derfor skal fortolkes snævert. For at opfylde kravet om en snæver fortolkning må det afgørende kriterium imidlertid være, hvor vanskelig samleteknikken er.

15 Endelig har Develop Eisbein anført, at Domstolen i ovennævnte dom i Brother-sagen ikke begrænsede sin definition af begrebet enkle samleprocesser til spørgsmålet om varernes oprindelse, som dommen vedrørte, og at denne definition derfor også gælder med henblik på tariferingen af en vare.

16 Det bemærkes, at tariferingsbestemmelse 2 a) er affattet således: »Når en bestemt vare nævnes i en positionstekst, omfatter positionen også ukomplette eller ufærdige varer af den omhandlede art, for så vidt de fremtræder som i det væsentlige komplette eller færdige varer. Positionen omfatter endvidere varer af den pågældende art (herunder ukomplette eller ufærdige varer, som efter nærværende bestemmelse tariferes som komplette eller færdige varer), når de foreligger i adskilt eller ikke samlet stand.«

17 Det følger af ordlyden af bestemmelsens andet punktum, at den vare, der frembydes i adskilt eller ikke samlet stand, i tariferingsmæssig henseende må anses for en komplet vare. Der henvises ikke til den samleteknik, der skal anvendes for at nå frem til den færdige vare.

18 Som Domstolen har fastslået, henviser den fælles toldtarif i visse tilfælde ganske vist til varernes fremstillingsprocesser, men af såvel retssikkerheds- som kontrolmæssige hensyn anvender den tariferingskriterier baseret på varernes objektive særegenheder som defineret ved ordlyden af positionerne i den fælles toldtarif og i de supplerende bestemmelser til dennes afsnit og kapitler, hvilke kriterier kan kontrolleres ved fortoldningen. Det følger heraf, at de af Develop Eisbein nævnte fremstillingsprocesser kun er afgørende for varens tarifering, såfremt det udtrykkeligt foreskrives under den pågældende position (jf. Domstolens dom af 25.5.1989, sag 40/88, Weber, Sml. s. 1395, og af 31.3.1992, sag C-338/90, Hamlin, Sml. I, s. 2333).

19 Tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum, skal derfor fortolkes således, at en vare, hvis enkeltdele — dvs. de dele, som kan identificeres som dele, der skal danne den færdige vare — alle frembydes samtidig til fortoldning, må anses for en vare, der frembydes i adskilt eller ikke samlet stand, idet der herved hverken skal tages hensyn til samleteknik eller til samlemetodens komplicerthed.

20 Punkt VI i de forklarende bemærkninger kan ikke afkræfte denne fortolkning.

21 Som Domstolen har fastslået gentagne gange, er de forklarende bemærkninger til TSR-nomenklaturen vigtige midler til at sikre, at den fælles toldtarif anvendes ensartet af medlemsstaternes toldmyndigheder, og de må som sådanne anses for et gyldigt middel til fortolkning af tariffen. Imidlertid er de ikke bindende i retlig forstand, hvorfor det i givet fald må undersøges, om de er i overensstemmelse med selve bestemmelserne i den fælles toldtarif og ikke ændrer disses indhold (jf. dom af 15.2.1977, forenede sager 69/76 og 70/76, Dittmeyer, Sml. s. 231, og af 11.7.1980, sag 798/79, Chem-Tec, Sml. s. 2639).

22 Rækkevidden af tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum, som den fremgår af bestemmelsens ordlyd, vil imidlertid blive væsentlig ændret, hvis man ved anvendelsen heraf skulle tage hensyn til samleteknik og samlemetodens komplicerthed. Heraf følger, at hvis punkt VI i de forklarende bemærkninger skulle fortolkes som anført af Develop Eisbein, ville det ikke kunne tages i betragtning.

23 Herefter skal det første spørgsmål besvares således, at en vare, hvis enkeltdele — dvs. de dele, som kan identificeres som dele, der skal danne den færdige vare — alle frembydes samtidig til fortoldning, må anses for en vare, der frembydes i adskilt eller ikke samlet stand, idet der herved hverken skal tages hensyn til samleteknik eller til samlemetodens komplicerthed.

Andet og tredje spørgsmål

24 Når henses til besvarelsen af det første spørgsmål, er det ufornødent at besvare de øvrige præjudicielle spørgsmål.

Sagens omkostninger

25 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Finanzgericht Baden-Württemberg ved kendelse af 12. januar 1993, for ret:

Den almindelige tariferingsbestemmelse 2 a), andet punktum, vedrørende nomenklaturen i den fælles toldtarif, som er anført i 1. del, afsnit I, punkt A, i bilaget til Rådets forordning (EØF) nr. 950/68 af 28. juni 1968 om den fælles toldtarif, som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1/72 af 20. december 1971, skal fortolkes således, at en vare, hvis enkeltdele — dvs. de dele, som kan identificeres som dele, der skal danne den færdige vare — alle frembydes samtidig til fortoldning, må anses for en vare, der frembydes i adskilt eller ikke samlet stand, idet der herved hverken skal tages hensyn til samleteknik eller til samlemetodens komplicerthed.

Moitinho de Almeida Edward Joliet

Rodríguez Iglesias Zuleeg

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. juni 1994.

R. Grass J. C. Moitinho de Almeida

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling